

Aan
de gemeenteraad

Datum 10 oktober 2023
Zaaknummer 2023-0093149
Betreft Instemmen met de oprichting van Ondernemersfonds Dordrecht - Voor brede samenwerking binnen zowel commercieel als maatschappelijk, profit en non profit ondernemend Dordrecht

Vergadering van
Portefeuillehouder: Chris van Benschop
Begrotingsprogramma Lerend en Ondernemend Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Ondernemende Stad
Auteur: Hilbert de Jong
E-mail: hj.de.jong@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Hilbert de Jong
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

in te stemmen met de oprichting van een Ondernemersfonds in Dordrecht naar het principe 'voor en door ondernemers (zowel profit als non-profit)' per 1 januari 2024;

een verhoging van de geprognosticeerde OZB-opbrengst voor niet-woningen met € 75,- per € 100.000,- OZB-capaciteit per 1 januari 2024 te verwerken in de gemeentelijke belastingverordening voor 2024, te verdelen over het gebruikersdeel (60% = € 45,-) en eigenarendeel (40% = € 30,-);

de meeropbrengst van deze OZB-verhoging jaarlijks beschikbaar te stellen zodat het college van burgemeester en wethouders een subsidie kan verstrekken aan de op te richten Stichting Ondernemersfonds Dordrecht;

de kosten voor de gemeente die voortvloeien uit deze OZB-verhoging, geraamd op ongeveer € 172.000,- voor het gemeentelijk vastgoed, voor 2024 incidenteel te dekken vanuit de reserve acquisitie van nog € 200.000,- en daarmee deze reserve op te heffen;

de financiële effecten van dit voorstel te verwerken in de eerste Bestuursrapportage 2024.

Deadline

De uiterlijke deadline voor het operationeel zijn van het fonds is 1 januari 2024, omdat op 31 december 2023 de betalingen aan de bestaande BIZ'en en POBD vanuit het coronaherstelfonds, overeenkomstig de afspraken met de huidige besturen, stoppen. Om de OZB-heffing en subsidiering ambtelijk te kunnen inregelen is enige verwerkingstijd nodig. Een raadsbesluit zo vroeg mogelijk in het vierde kwartaal is wenselijk. Dat geeft ook de gelegenheid aan de ondernemers om het fonds op te richten en de (administratieve) organisatie technisch goed in te regelen.

Raadsvoorstel

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De raad is bevoegd tot het aanpassen van de (tarieven in de) OZB-verordening. Dit raadsvoorstel vormt dus de inhoudelijke onderbouwing en het inhoudelijke besluit, dat vervolgens wordt verwerkt in het raadsbesluit over de belastingverordeningen 2024.

Het college is op grond van artikel 3, lid 2 van de Algemene subsidieverordening Dordrecht bevoegd tot het verstrekken van de betreffende subsidie. Ook is het daarbij bevoegd tot het aangaan van een uitvoeringsovereenkomst in de zin van 4:36 Algemene wet bestuursrecht met de - door de ondernemers op te richten - Stichting Ondernemersfonds Dordrecht. Deze overeenkomst bevat afspraken over de doelstellingen en bestedingsinzet van de middelen uit het fonds.

Wat is het doel?

Het doel van dit voorstel is de oprichting van een stadsbreed ondernemersfonds in Dordrecht.

De samenwerking tussen Dordtse bedrijven onderling binnen de werkgebieden heeft zich in de afgelopen tien jaar in toenemende mate gevormd. Dit is ingegeven vanuit de gedachte dat het nodig is eigenaren/bedrijven gezamenlijk verantwoordelijkheid te laten nemen voor het schoon, heel en veilig houden van de collectieve bedrijfsomgeving.

Op verschillende werklocaties zijn collectieven van ondernemers in positie met een eigen investeringsbudget (via de BIZ op de Westelijke Dordtse Oever of de Reclamebelasting/POBD Binnenstad). De laatste jaren is hierbij een behoefte ontstaan aan meer stabiliteit en flexibiliteit voor de bestaande samenwerkingen en aan ruimte om op meer vlakken samen te werken dan 'schoon, heel en veilig'.

Een stadsbreed "ondernemersfonds" is een zeer bruikbaar middel om een volgende stap te zetten in deze samenwerking en biedt financieel draagvlak voor collectieve activiteiten van ondernemers. Op die manier borgt het ondernemersfonds zowel bestaande als gewenste nieuwe voorzieningen voor ondernemers en bedrijventerreinen. De collectiviteit die hiermee gepaard gaat brengt schaalvoordelen en zorgt voor een samenwerkingsstructuur die ondernemers de gewenste slagkracht geeft om gezamenlijk én als partner van de gemeente te werken aan een hoogwaardig economisch klimaat in Dordrecht.

De rol van de gemeente hierbij is dat de raad besluit tot een verhoging van de OZB op niet-woningen en de uitkering van de meeropbrengst van die OZB als subsidie aan een nog op te richten "Stichting Ondernemersfonds Dordrecht" toekent. Het fonds komt onder regie van de ondernemers te staan naar het principe 'voor en door ondernemers'. Gemeente en stichting leggen onderlinge afspraken vast in een convenant, waaronder het non-interventie beginsel (geen gemeentelijke beïnvloeding van bestedingen aan de voorkant) en het non-substitutie beginsel (geen afwenteling van publieke taken door de gemeente op het ondernemersfonds). Het fonds legt jaarlijks verantwoording af over de besteding van de gelden middels jaarverslag met accountantscontrole.

In de eerste helft van 2023 is in samenwerking met een brede vertegenwoordiging uit het bedrijfsleven, samengebracht in een initiatiegroep, een haalbaarheidsonderzoek naar een Dordts ondernemersfonds uitgevoerd. Hierover is de raad in de raadsinformatiebrief van 20 december 2022 geïnformeerd. Samen met ondernemers en maatschappelijke partijen is nagedacht over een passende vorm voor Dordrecht. Op basis van die gesprekken heeft een brede initiatiegroep, met ondersteuning van adviesbureau Blaauwberg, de aanbeveling gedaan om een gemeente-breed ondernemersfonds op te richten. Bijgevoegd treft u de rapportage aan van de verkenning van de initiatiegroep, getiteld 'Samenwerking en Innovatie in Dordrecht - voorstel voor een ondernemersfonds'.

Wat zijn per besispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

1.1 Versterking van organisatiegraad in niet georganiseerde gebieden.

Vanuit economisch perspectief valt Dordrecht op te delen in 23 gebieden. Deze indeling is tot stand gekomen in samenspraak met de initiatiegroep. In elk van deze gebieden bestaat er reeds een vorm van organisatie of is het wenselijk dat die gaat ontstaan. Elk van deze gebieden krijgt dan ook een eigen aandeel (trekkingsrecht) in het ondernemersfonds (zie eerder genoemde rapport van Blaauwberg). Uiteraard is deze indeling aan te passen, maar dat is aan de op te richten stichting c.q. ondernemers zelf om te bepalen.

Op verschillende plekken is al een collectief actief die het trekkingsrecht kan aanwenden voor lokale investeringen (bv. op de terreinen aan de Westelijke Dordtse Oever en in de binnenstad). In de niet-georganiseerde Dordtse gebieden wordt met belangstelling gekeken naar de reeds bestaande samenwerkingsinitiatieven op de Westelijke Dordtse Oever en in de binnenstad. Zo is op het terrein De Staart veel werk te verrichten op het gebied van veiligheid, beheer, uitstraling en bereikbaarheid. Het heeft al die jaren aan een collectief ontbroken om die handschoen op te pakken. De komst van een fonds met eigen trekkingsrecht per gebied geeft de benodigde organisatiegraad en financiële slagkracht om de benodigde activiteiten te ontplooiën. Ook voor diverse wijkwinkelcentra biedt het fonds de kans om meer initiatieven in de wijk op te starten, zoals op het vlak van maatschappelijk betrokken ondernemen waar inmiddels met betrokkenheid van Dordtse ondernemers initiatieven voor op touw worden gezet.

1.2 Volgende generatie van bestedingen, meer samenhang en Dordrecht-brede inzet.

Nu een aanzienlijk deel van de stad de basis heeft georganiseerd (schoon, heel, veilig aangevuld met promotie voor wat betreft het kernwinkelgebied) komen we in Dordrecht toe aan een aantal gelaagde opgaven: de energietransitie, de circulaire economie, digitalisering, mobiliteit, het tekort aan personeel, aantrekken van jong talent, professionele citymarketing, visie van ondernemers op de verstedelijking, onderzoek en monitoring, eigen visie op ruimtelijke ontwikkelingen. Gebiedsinzet is gebaat bij een goede paraplu van activiteiten die goed zijn voor ondernemers en/of commercieel vastgoedeigenaren op het gehele eiland van Dordrecht. De hiervoor genoemde opgaven kunnen per gebied worden opgepakt maar vragen tegelijkertijd ook om een goede stadsbrede coördinatie. Vandaar dat – naast de budgetten per trekkingsgebied – een stadsbreed aandeel in het fonds wordt ingericht waar de gebieden met elkaar samenwerken. Bij succes kan dit stadsbrede aandeel verder worden uitgebouwd door ondernemers.

1.3 Impuls voor de binnenstad.

De ondernemers in het kernwinkelgebied hebben in de afgelopen jaren via het ondernemersfonds dat gevoed werd vanuit de reclamebelasting al geïnvesteerd in kwaliteit en beleving van de binnenstad. De wens is om meer partijen die belang hebben bij een vitale binnenstad, ook in de gebieden rond het kernwinkelgebied en de 19^e-eeuwse Schil, te betrekken. Via het Binnenstad Bedrijf Dordrecht gaan ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente samen investeren in een aantrekkelijke binnenstad. Om die samenwerking goed van de grond te krijgen is een stabiele financiële onderlegger nodig in de vorm van het ondernemersfonds Dordrecht waar alle ondernemers in het gebied in worden betrokken.

1.4 Meer stabiliteit, flexibiliteit en participanten voor de BIZ-terreinen.

De BIZ'en hebben een impuls gegeven aan de veiligheid en uitstraling van vier grote terreinen aan de Westelijke Dordtse Oever. Een BIZ-regeling kent tegelijkertijd een aantal beperkingen:

- Formeel is een BIZ een bestemmingsheffing en dat betekent minder vrijheid in de bestedingen (bv. geen belangenbehartiging) en meer toezicht van de gemeente (goedkeuren begroting) dan gangbaar is in gemeente-brede fondsen of fondsen op basis van een reclamebelasting.
- De inningskosten zijn relatief hoog, elke BIZ heeft een eigen verordening, belastingbestand en aanslagbiljet.
- De periodiek verplichte peiling waar het bestaansrecht van de BIZ telkens weer ter discussie staat. Alle ondernemers moeten zich om de vijf jaar uitspreken over de BIZ. Het uitschrijven van de stemprocedure kost veel tijd, energie en geld. Bovendien is er geen garantie op succes, hoe betekenisvol de resultaten ook zijn.
- In de oude situatie betaalden eigenaren (alleen wanneer ze ook gebruiker zijn) niet mee in de BIZ'en en de reclamebelasting. En ook eigenaren hebben baat bij een goed georganiseerde en veilige omgeving.

Een stadsbreed fonds op basis van OZB heft deze beperkingen op. Het fonds biedt de terreinen meer flexibiliteit in de bestedingen, er zijn geen bijkomende inningskosten, alle eigenaren investeren via het fonds ook mee en er zijn geen aanvullende stemprocedures nodig.

1.5 Meer interactie met non-profit.

De non-profitorganisaties zoals onderwijsorganisaties en sportverenigingen zijn, daartoe vaak ook uitgedaagd, zich steeds meer als onderneming gaan gedragen. Ook zij hebben baat bij een

aantrekkelijke, schone en veilige omgeving. En ze zijn gebaat bij goede contacten met ondernemers voor stagebeleid, voor personeelsvraagstukken, voor sponsoring, voor meer bezoekers, voor goede stadspromotie, voor preventiebeleid en tal van andere zaken. En andersom biedt meer samenwerking ook kansen voor de ondernemers, om talent te werven, om aan de slag te gaan met gezonde werkplekken, om aansprekende events te organiseren. De bedrijven en non-profit instellingen zoeken elkaar hier en daar al op maar dan vooral op tijdelijke projecten. Het ontbreekt aan een structureel kader om meer verbindingen te leggen en cross-overs mogelijk te maken.

2.1 De OZB voor niet-woningen zorgt voor een financiële bijdrage van alle eigenaren en gebruikers van zakelijk vastgoed.

Het idee van een ondernemersfonds is dat ondernemend Dordrecht zelf het geld opbrengt en daarmee ook bestedingsvrijheid krijgt. De gemeente is echter wel nodig als tussenpartij om te zorgen dat alle relevante partijen op gelijke wijze bijdragen. De gemeente kan dit doen via de belastingen. De gebruikelijke route voor een ondernemersfonds is dan de OZB voor niet-woningen, waarmee alle eigenaren en gebruikers van vooral zakelijk vastgoed een extra belastingbijdrage leveren. Deze meeropbrengst wordt dan beschikbaar gesteld aan het ondernemersfonds. Op basis van een recente berekening van de geraamde OZB-capaciteit 2024 gaat het inclusief de OZB-opslag op gemeentelijke panden om een totale fondsomvang van ongeveer € 2.400.000,-.

De gebruikelijke methodiek van de OZB hanteert de verdeelsleutel van 55% eigenaar en 45% gebruiker. Het voorstel van de initiatiefgroep is om, in de aanvullende heffing die bestemd is voor het fonds, te werken met de verhouding 60% gebruiker en 40% eigenaar. Dit geeft de gebruikers, die het meest profiteren van een fonds, het primaat bij het nemen van beslissingen. Tegelijk zorgt het voor een wat zachtere overgang voor de eigenaren, die nu in veel gevallen (bijv. in de BIZ en de reclamebelasting in de binnenstad ter voeding van het ondernemersfonds aldaar) niet financieel bijdragen. Naar de toekomst toe kan de verhouding tussen het eigenaar- en gebruiksdeel dus wijzigen, het initiatief voor een voorstel daartoe ligt bij de toekomstige organisatie c.q. stichting zelf.

Bij gebruik van het OZB-instrument dragen alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen bij. Dit betreft niet alleen ondernemers, maar ook verenigingen en maatschappelijke instellingen die vastgoed bezitten of gebruiken. Denk hierbij aan de sectoren cultuur, onderwijs, zorg en sport. Dit ondersteunt het doel (argument 1.5) om de samenwerking tussen profit en non-profit ondernemers te stimuleren. Het bijgevoegde rapport gaat hier nader op in, hoe deze "non-profit sectoren" ook worden aangesloten op het ondernemersfonds en de gewenste samenwerking tot stand kan komen.

2.2 De raad besluit aan het einde van elk jaar over de belastingverordeningen waaronder de OZB-verordening; dit besluit kan daarin worden verwerkt.

De voorgestelde tariefaanpassing ten bate van het ondernemersfonds zal dus in de OZB-verordening worden verwerkt en het inhoudelijke principebesluit over het ondernemersfonds zal daarin worden geëffectueerd. Naast de inflatiestijging van 7,4%, zoals in de Kadernota 2024 benoemd, is dit een stijging voor de OZB eigenaren niet-woningen van € 30,- per € 100.000,- OZB-capaciteit en voor gebruikers niet-woningen € 45,- per € 100.000,- OZB-capaciteit.

3.1 De subsidierelatie tussen de gemeente en het ondernemersfonds wordt vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst.

Elk jaar zal de gemeente het aangemerkte deel van de OZB-opbrengst voor niet-woningen per subsidie verstrekken aan de stichting die het ondernemersfonds beheert. Er wordt gebruik gemaakt van een begrotingssubsidie conform artikel 4:23, lid 3 sub c van de Algemene wet bestuursrecht. De omvang van de subsidie zal worden vastgelegd in de gemeentebegroting. De gemeente en stichting leggen een aantal afspraken vast in een uitvoeringsovereenkomst.

De Stichting Ondernemersfonds Dordrecht heeft een publiek karakter en zal dan ook verplicht worden tot eisen van transparantie en verantwoording. De gemeente treedt daarbij niet in de besluitvorming van de stichting over de bestedingen van het fonds en zal ook geen eigen publieke taken afwentelen op de stichting. De stichting dient jaarlijks een subsidieaanvraag in om de gemeente inzicht te geven in de financiële stand van zaken en geplande activiteiten. Ook dient de stichting jaarlijks een verzoek tot subsidievaststelling in waar inhoudelijk en financieel verslag wordt gelegd van de bestedingen en activiteiten. De stichting krijgt een eigen bestuur dat hier verantwoordelijk voor is.

4.1 Door de OZB-verhoging stijgen ook de lasten van het gemeentelijk vastgoed.

De OZB-verhoging voor het ondernemersfonds zal ook van toepassing zijn op het gemeentelijk vastgoed zijnde niet-woningen. Op basis van de gemeentelijke vastgoedposities en daaraan gekoppelde OZB-capaciteit gaat het om een bedrag circa € 172.000,- aan gemeentelijke OZB-inbreng die daarmee gemoeid is. Er zijn gemeenten die hun vastgoed voor de publieke dienst vrijstellen van OZB; dit is niet het geval in de OZB-verordening van Dordrecht. We zijn van mening dat het van belang is om het ondernemersfonds een goede start mee te geven en hebben met de initiatiefgroep afgesproken dat de gemeente in het eerste jaar de conform dezelfde systematiek als die van de commercieel vastgoedeigenaren de OZB-opslag beschikbaar stelt van het fonds. Zo toont de gemeente zich solidair met private vastgoedeigenaren bij de opstart van het fonds. Daarmee kan het ondernemersfonds en de collectieve organisatiestructuur direct een volwaardige start maken.

4.2 Voor de gemeentelijke lastenstijging voorzien we incidentele dekking in 2024 en een inverdienmodel vanaf 2025.

Dit dekken wij voor 2024 eenmalig vanuit reeds beschikbare incidentele middelen voor economie, specifiek het acquisitiefonds waarin nog een bedrag van circa € 200.000,- resteert voor investeringen in de Dordtse economie. Daarmee hoeft op dit moment geen aanvullende claim te worden op nieuwe middelen.

Het jaar 2024 benutten we vervolgens om in nauwe samenspraak met de organisatie van het ondernemersfonds en de verschillende trekkingsgebieden op activiteitsniveau onze gemeentelijk inzet vanuit de verschillende gemeentelijke opgaven en daarvoor reeds beschikbare (subsidie)arrangementen zo goed mogelijk te "matchen" met de activiteiten waar de ondernemers ook toegevoegde waarde zien. Dit doen we dus voor de jaren 2025, 2026, 2027 en 2028. Met andere woorden, na 2024 houden we de gemeentelijke subsidie aan het ondernemersfonds gelijk conform de verhoogde OZB (inclusief die op gemeentelijk vastgoed), maar dekken we dat intern af door gemeentelijke bijdragen aan specifieke onderwerpen of projecten voortaan op te nemen in de bijdrage aan het ondernemersfonds.

Dit doen we vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid, zonder dat de gemeente formeel participeert in de nieuwe organisatie en meebeslist over de besteding van de middelen (non-interventiebeginsel). Daarmee houden we de rollen, met de publieke verantwoordelijke van de gemeente in het geheel, ook zuiver.

In onze aanpak leggen we focus op de toekomstige trekkingsgebieden waar de meeste winst te behalen is in collectieve samenwerking en gezamenlijke initiatieven. Dat geldt met name voor de wijken, waar behoudens de wijkwinkelcentra nog sprake is van een lage organisatiegraad en waar daarentegen grote uitdagingen liggen op onder meer de versterking van de economische structuur en arbeidsparticipatie.

Een belangrijke afspraak die daarbij is gemaakt met de initiatiefgroep, is dat deze gefocuste inzet niet ten koste gaat van de reeds bestaande gemeentelijke financiële inzet op de georganiseerde bedrijventerreinen op de Westelijke Dordtse Oever of dat het in algemene zin een verlegging is van publieke verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende beschikbare subsidies (non-substitutiebeginsel). Voor de initiatiefgroep is dat een belangrijk uitgangspunt, dat ook vooraf op papier moet worden vastgelegd, bijvoorbeeld in de nog te sluiten uitvoeringsovereenkomst tussen gemeente en de nieuw te vormen stichting.

Specifiek met betrekking tot de binnenstad en de 19e-eeuwse Schil, die samen één trekkingsgebied gaan vormen, zijn (gekoppeld aan de oprichting van het binnenstadsbedrijf waar de gemeenteraad al een besluit over heeft genomen) specifieke afspraken gemaakt over de gemeentelijke financiële bijdrage in het geheel, zoals met de raad gedeeld in het voorstel dat is vastgesteld in september 2023.

Tot slot geldt dat de gemeente voor een flink deel van het primair en voortgezet onderwijs een wettelijke zorgplicht heeft. Ook als het vastgoed niet in gemeentelijk eigendom of beheer is heeft de gemeente een verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de onderwijsgebouwen inclusief de kosten die daarmee samenhangen, waaronder ook de gemeentelijke OZB. De gemeente ontvangt hiervoor een jaarlijkse algemene uitkering vanuit het gemeentefonds, waarbij deze bijdrage niet een-op-een kan worden toegerekend aan de ontwikkeling van specifieke kosten. Ter verduidelijking, scholen kunnen wettelijk niet worden uitgezonderd van de OZB-opslag.

Verwachting is dat gezien de ervaringen met fondsen elders ook scholen baat kunnen hebben bij samenwerking met ondernemers in de nieuwe structuur die het ondernemersfonds biedt. Denk bijvoorbeeld aan de opzet van techniekroutes in het primair en voortgezet onderwijs en bijvoorbeeld vergroening van schoolpleinen, maar ook in de breedte als gaat om maatschappelijke betrokkenheid van ondernemers/bedrijven bij het onderwijs. Uiteraard is dit niet iets wat in jaar één staat, de samenwerking daarin zal echt komende jaren moeten groeien.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

1. Er blijven altijd belanghebbenden die minder positief zijn over het initiatief

In het algemeen wordt het initiatief door ondernemers en maatschappelijke partijen positief ontvangen, maar er zullen altijd belanghebbenden zijn die minder positief zijn. Het haalbaarheidsonderzoek heeft echter aangetoond dat er voldoende potentie en draagvlak is voor een stad breed ondernemersfonds in Dordrecht. Het belangrijkste is en blijft een transparante communicatie van de initiatiefnemers van het ondernemersfonds naar alle belanghebbenden in Dordrecht. Zowel via de bestaande structuren en ondernemersverenigingen als naar de brede groep, niet-verenigde ondernemers in de stad.

2. Financiering via de OZB kan leiden tot een lastenverzwaring voor Dordtse ondernemers en andere eigenaren of gebruikers van niet-woningen.

De komst van het fonds leidt per saldo tot een verhoging van de OZB op niet-woningen. Weliswaar is het een investering, waar veel tegenover staat (betere organisatie, meer activiteiten, veiligere werkomgeving, meer samenwerking, aantrekkelijker economisch klimaat). Het betekent wel dat alle Dordtse eigenaren en gebruikers van niet-woningen meer OZB gaan betalen, zij het voor velen - afhankelijk van de WOZ-waarde van het bezit - een bescheiden bedrag.

Toch kunnen enkele honderden euro's per jaar voor sommige ondernemers of bijv. sportverenigingen een substantieel bedrag zijn. Of dit over het gehele "huishoudboekje" van de betreffende belastingbetaler ook tot een nadelig effect leidt is echter de vraag; dat valt zelfs te betwisten met het principe van een ondernemersfonds als collectiviteitsinstrument. Juist een ondernemersfonds kan, door gezamenlijk zaken in te kopen of door schaalgrootte te benutten, voordelen opleveren voor elke ondernemer of vereniging.

Daarnaast betaalden veel ondernemers in de oude situatie (voor de lastenverlichting vanuit het coronaherstelfonds) al een BIZ bijdrage of reclamebelasting. Omdat nu de eigenaren gaan meebetalen leidt de komst van het fonds voor veel gebruikers juist tot een lastenverlaging.

3. Financiële deelname van gemeente leidt niet tot inhoudelijke deelname binnen het fonds.

Een ondernemersfonds is voor en door ondernemers en maatschappelijke partijen. Inhoudelijke inmenging vanuit de gemeente over bestedingen van de middelen in het fonds is daarom niet wenselijk. Daarmee houden we de rollen zuiver. Dit zal - zoals gebruikelijk bij ondernemersfondsen - ook expliciet worden opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst tussen de gemeente en de stichting. Wel zal de gemeente een faciliterende rol spelen en het ondernemersfonds actief promoten.

Op basis van gedeelde belangen en maatschappelijke opgaven zal er door de gemeente actieve samenwerking met de stichting en de daaronder hangende trekkingsgebieden gezocht worden en is cofinanciering van fondsinitiatieven met (al bestaande) sector of thematische subsidieregelingen. De gemeente vult op die manier los van de kerntaken die het heeft haar publieke verantwoordelijkheid bij samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren in.

4. Het vraagstuk van de BTW-teruggave voor ondernemersfondsen is nog niet opgelost.

Het ondernemersfonds loopt een fiscaal risico. De BTW die bij het ondernemersfonds in rekening wordt gebracht is niet verrekenbaar als óók niet-ondernemers bijdragen aan het fonds. De bijdrage in het fonds wordt geheven via de onroerendezaakbelasting niet-woningen. Hierbij is geen onderscheid in ondernemer/niet-ondernemer. Dit leidt ertoe dat het fonds met btw-kosten geconfronteerd wordt, terwijl ondernemers voor dezelfde uitgaven wel recht op aftrek van btw hebben. Deze tegenstrijdigheid vraagt om aanpassing in wetgeving (het is in strijd met doel en strekking van de btw-wetgeving, het voorkomen van cumulatie van btw). De gemeente Dordrecht, en de overige Drechtstedengemeenten zijn bezig om dit onder de aandacht te brengen. In de verdere uitwerking van het fonds wordt gekeken hoe dit risico beperkt kan worden. Bijgevoegde rapportage bevat hierover meer informatie in paragraaf 3.6.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

De gemeente Dordrecht heeft een initiatiefgroep van ondernemers bijeen geroepen die de planvorming ter hand heeft genomen. In de groep zijn de diverse gebieden/collectieven van ondernemend Dordrecht vertegenwoordigd.

- De centrumondernemers via de POBD en de vastgoedpartijen via de Vereniging van Vastgoedeigenaren 3311.
- De grootste georganiseerde collectieven op de Westelijke Dordtse oever, te weten:
 1. BIZ Dordtse Kil I en II / Amstelwijck-West;
 2. BIZ Louterbloemen;
 3. VvE Dordtse Kil III.
- De wijkwinkelcentra, via een bestuurslid van de koepelvereniging van zes centra (Sterrenburg, Wielwijk, Crabbehof, Dubbeldam, Stadspolders).
- Bedrijventerrein De Staart.
- Maatschappelijk vastgoed via actieve sociale ondernemer met groot (sociaal maatschappelijk) netwerk in de stad.
- Een bestuurslid van de Dordtse Ondernemersvereniging (DOV).

De leden van de initiatiefgroep zijn zorgvuldig geselecteerd om een zo goed mogelijk representatieve weergave te krijgen van de ambities en ideeën van het Dordtse ondernemerschap.

Lopende het onderzoek zijn er vele gesprekken vanuit de initiatiefgroep (met ondersteuning van Blauwberg en gemeente) gevoerd met de verschillende achterbannen.

Het komende half jaar (na of rondom het indienen van dit raadsvoorstel) zal er vanuit de initiatiefgroep communicatie plaatsvinden over het voorgenomen Ondernemersfonds naar de diverse achterbannen, maar ook publieke communicatie naar de (nog) niet verenigde ondernemers, verenigingen en maatschappelijke instanties in de stad.

De verschillende "non-profit" sectoren (Sport, Cultuur, Onderwijs en Zorg) worden als separate groep benaderd en geïnformeerd. Enerzijds door de vertegenwoordigende organen te informeren en raadplegen (zoals de Sportraad), anderzijds vanuit de trekkingsgebieden (zie paragraaf 3.3 in document 'Samenwerking en innovatie in Dordrecht') waar een grote vertegenwoordiging van de betreffende sector gevestigd is (cultuur in het centrum, Onderwijs op het Leerpark, Zorg op het gezondheidspark).

Hoe wordt dit betaald?

De verhoging van het OZB-tarief niet-woningen leidt tot een verhoging van de totale belastingopbrengst. Deze meeropbrengst wordt doorgezet als subsidie richting het ondernemersfonds. Voor 2024 wordt de verhoging vastgesteld op basis van € 75,- per € 100.000,- OZB-capaciteit.

Voor de jaren 2025 en verder zal niet het bedrag van € 75,- per € 100.000,- OZB-capaciteit leidend zijn, maar wordt dit bedrag omgerekend tot een percentage van de totale opbrengst van de OZB niet-woningen. Deze methodiek zorgt voor een automatisch meebewegen van het fonds met de inflatie en de areaal wijzigingen. Eventuele meer of minderopbrengsten van de OZB zijn voor rekening en risico van de gemeente en worden niet na-gecalculeerd op de subsidie.

Voor de meerkosten voor het gemeentelijk vastgoed, zie besispunt 4.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Na het besluit door de raad over de inrichting van het ondernemersfonds, volgt in november 2023 het raadsbesluit over de belastingverordeningen 2024. In de tussenliggende periode kan door en vanuit de initiatiefgroep een voorlopig bestuur gevormd/gekozen worden en de Stichting Ondernemersfonds Dordrecht opgericht worden. Vervolgens zullen na het raadsbesluit over de OZB-verordening het college en de stichting een convenant sluiten voor de uitvoering van het ondernemersfonds.

Daarnaast gebruiken we 2023 om in de diverse ongeorganiseerde gebieden te werken aan het opzetten van organisatievormen zodat ze uiteindelijk bij oprichting binnen het fonds kunnen

deelnemen als trekkingsgebied. De eerste stappen, zoals bijvoorbeeld op de Merwedehavens, zijn gezet. Per 1 januari 2024 zullen de stichting en het ondernemersfonds formeel operationeel zijn.

In het vijfde jaar (medio 2028) zal het stichtingsbestuur het initiatief nemen voor een evaluatie. De gemeente zal actief betrokken worden bij deze evaluatie. Uit de evaluatie moet duidelijk worden of voortzetting van het fonds wenselijk is. Daarbij zal gekeken worden of de structuur en werkwijze nog aanscherping behoeft. Zie voor meer informatie paragraaf 3.7 van het bijgevoegde rapport.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 10 oktober 2023 inzake Instemmen met de oprichting van Ondernemersfonds Dordrecht - Voor brede samenwerking binnen zowel commercieel als maatschappelijk, profit en non profit ondernemend Dordrecht ;

gelet op artikel 160, lid 1 onder b van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

in te stemmen met de oprichting van een Ondernemersfonds in Dordrecht naar het principe 'voor en door ondernemers (zowel profit als non-profit)' per 1 januari 2024;

een verhoging van de geprognosticeerde OZB-opbrengst voor niet-woningen met € 75,- per € 100.000,- OZB-capaciteit per 1 januari 2024 te verwerken in de gemeentelijke belastingverordening voor 2024, te verdelen over het gebruikersdeel (60% = € 45,-) en eigenarendeel (40% = € 30,-);

de meeropbrengst van deze OZB-verhoging jaarlijks beschikbaar te stellen zodat het college van burgemeester en wethouders een subsidie kan verstrekken aan de op te richten Stichting Ondernemersfonds Dordrecht;

de kosten voor de gemeente die voortvloeien uit deze OZB-verhoging, geraamd op ongeveer € 172.000,- voor het gemeentelijk vastgoed, voor 2024 incidenteel te dekken vanuit de reserve acquisitie van nog € 200.000,- en daarmee deze reserve op te heffen;

de financiële effecten van dit voorstel te verwerken in de eerste Bestuursrapportage 2024.

Aldus besloten in de vergadering van